

Vymezení nižších a malých center v Olomouckém kraji

Odůvodnění odchýlení od metodiky

Olomoucký kraj postupoval při stanovení center osídlení dle metodiky Vymezení vyšších a středních center a metodický postup pro vymezení nižších a malých center (dále jen „metodika“). Metodika stanoví základní kritéria, specifická kritéria a doporučenou občanskou vybavenost, kterou mají centra splňovat. Zdrojem použitých dat, na základě kterých byla centra dle metodiky určena, shrnuje tabulka č. 1.

Tabulka č. 1 – Zdroje dat pro stanovení center osídlení

Kritérium/ukazatel	Zdroj dat
Počet obyvatel v centrální obci	Data ÚAP (ČSÚ, k 31. 12. 2021).
Počet obyvatel v centrální obci a v okruhu její dostupnosti	Data ÚAP (ČSÚ, k 31. 12. 2021, Analýza dostupnosti veřejné infrastruktury Olomouckého kraje, 2019).
Vývoj počtu obyvatel v uplynulých 20 letech	ČSÚ.
Vývoj počtu trvale obydlených bytů v uplynulých 20 letech	ČSÚ.
Časová dostupnost centra ze sídel s trvalou obytnou funkcí	Analýza dostupnosti veřejné infrastruktury Olomouckého kraje, 2019 (vybrané dostupnosti ověřeny na webu jizdnirady.cz). Časová dostupnost počítá s veřejnou hromadnou dopravou, u malých center byla hranice 15 minut u vybraných center rozšířena až na 20 minut v případě přímého spoje.
Specifická kritéria	Zohledněn pracovní význam centra, specifická funkce centra (lázně, cestovní ruch, dopravní umístění, urbanistická kvalita).
Občanská vybavenost	Analýza dostupnosti veřejné infrastruktury Olomouckého kraje, 2019.

Dle metodiky je možné se v odůvodněných případech od stanoveného postupu odchýlit. Této možnosti bylo využito v případě Olomouckého kraje zejména u kritérií růstu vývoje počtu obyvatel a růstu či stagnace trvale obydlených bytů, které v Olomouckém kraji splňuje pouze několik málo obcí. Pro vyhodnocení tak bylo upřednostněno kritérium občanské vybavenosti obce. Řada center rovněž nespĺňuje kritérium počtu obyvatel, přesto byly některé z těchto obcí na základě občanské vybavenosti a dostupnosti stanoveny označeny za centrum. Centra, u nichž došlo k odchýlení od metodiky, jsou spolu s odůvodněním uvedena v tabulce č. 2 (v tomto výčtu neuvádíme obce, které nespĺňují kritérium růstu počtu obyvatel).

Tabulka č. 2 - Odůvodnění stanovení center nespĺňujících kritéria, u nichž tak došlo k odchýlení od metodiky

Centra nespĺňující kritéria dle metodiky	Odůvodnění pro stanovení centra
Mohelnice	Dle metodiky zařazeno do skupiny F. Na základě širokého okruhu vybavenosti, sídla úřadů jako centrum ORP a zejména významného centra pracovních příležitostí bylo město přesunuto do vyšší kategorie E.
Litovel	Počtem obyvatel patří město do kategorie G (jen těsně pod hranicí kategorie F). Na základě širokého okruhu vybavenosti, pracovního

	významu a významné oblasti obslužného území, dále sídla úřadů jako centrum ORP a díky cestovnímu ruchu (CHKO Litovelské Pomoraví) zařazeno do vyšší kategorie E .
Konice	Dle metodiky zařazeno do skupiny G. Na základě širokého okruhu vybavenosti, sídla úřadů jako centrum ORP a významné oblasti obslužného území bylo město přesunuto do vyšší kategorie F .
Javorník, Moravský Beroun, Němčice nad Hanou, Velká Bystřice	Dle počtu obyvatel zařazeny do kategorie G. Na základě občanské vybavenosti, která až na výjimky odpovídá kategorii centra F a zejména dostupnosti služeb pro své obslužné území byla centra povýšena do kategorie F . Město Velká Bystřice navíc splňuje kritéria růstu počtu obyvatel i bytů.
Brodek u Prostějova, Brodek u Přerova, Dřevohostice, Dub nad Moravou, Hustopeče nad Bečvou, Kralice na Hané, Paseka, Protivanov, Štítý, Určice, Velký Újezd, Všechnovice	Dle metodiky nesplňují počet obyvatel pro zařazení do skupiny G. Na základě občanské vybavenosti, která mnohdy odpovídá téměř nebo zcela kategorii F, a na základě pokrytí dostupností jinak nepokryté oblasti ve svém okolí byly tyto obce zařazeny mezi centra kategorie G . V případě obce Paseky hrálo roli zejména specifické kritérium přítomnosti významného odborného léčebného ústavu.
Bouzov, Tršice	Dle metodiky nesplňují počet obyvatel pro zařazení do skupiny G. Občanská vybavenost odpovídá kategorii G. Území obcí nejsou pokryta dostupností jiného centra, tyto obce tedy obsluhují své vlastní, poměrně rozlehlé území tvořené velkým počtem samostatných vesnic (místních částí). Obec Bouzov přitom plní funkci centra turistiky (hrad) a splňuje navíc kritérium růstu počtu bytů. Obec Tršice oproti tomu nabízí některá zařízení občanské vybavenosti spadající do kategorie F. Na základě uvedených skutečností byly tyto obce zařazeny mezi centra kategorie G .
Lipová-lázně – Jeseník – Česká Ves	Lipová-lázně dle metodiky nesplňuje kritéria pro zařazení do skupiny G, odpovídá pouze počet obyvatel. Obec je horským a lázeňským turistickým střediskem s hustou sítí ubytovacích a stravovacích zařízení. Lipová-lázně je úzce propojena s Jeseníkem (které bylo vymezeno jako vyšší centrum) a jako jeho přidružené centrum pokrývá dostupnost pro okolní turistická střediska (např. Ostružná) a lázeňská místa. Obec Česká Ves je rovněž propojena s městem Jeseník a splňuje kritéria pro stanovení centra

	<p>kategorie G. Ve spojení s Jeseníkem rozšiřuje obslužné území obcí směrem na sever. Z těchto důvodů byly obce Lipová-lázně a Česká Ves stanoveny jako propojená centra spolu s městem kategorie D - Jeseník, a to v zařazení do kategorie G ve formě přidružených obcí <i>(stanovení těchto center lze chápat též jako jakési trojcentrum Lipová-lázně – Jeseník – Česká Ves).</i></p>
--	---